

CENTER
for Ukrainian and European
Scientific Cooperation

Центр
українсько-європейського
наукового співробітництва

Одеська національна
музична академія
імені А. В. Нежданової

ГО «Музикознавці
України у світовій
культурі» (МУУСК)

Всеукраїнське науково-педагогічне підвищення
кваліфікації у галузі мистецтвознавства,
музикознавства, музичної педагогіки

**МУЗИКА В СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ:
ВЗАЄМИНИ ТА ПРОТИДІЇ**

15 березня – 23 квітня 2021 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

Організаційний комітет:

Олійник Олександр Леонідович, кандидат мистецтвознавства, професор, народний артист України, ректор Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової;

Самойленко Олександра Іванівна, доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової; голова ГО «Музикознавці України у світовій культурі»;

Оганезова-Григоренко Ольга Вадимівна, доктор мистецтвознавства, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової, народна артистка України;

Осадча Світлана Вікторівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії музики та музичної етнографії Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової;

Черноіваненко Алла Дмитрівна, кандидат мистецтвознавства, професор Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової;

Майденберг-Годорова Кіра Ісааківна, кандидат мистецтвознавства, доцент, член Національної спілки композиторів України, Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової; композитор.

Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії :

М89 матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки, м. Одеса, 15 березня – 23 квітня 2021 р. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 308 с.

ISBN 978-966-992-518-3

У збірнику представлено матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки «Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії», яка відбулась 15 березня – 23 квітня 2021 р.

УДК 78:372.87(063)

ISBN 978-966-992-518-3

© Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, 2021

© ГО «Музикознавці України у світовій культурі» (МУУСК), 2021

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2021

потужної динаміки цього інструменту. Цей твір може бути використаний і як учбовий, і як концертний матеріал у класах ансамблю на старших курсах музичних училищ і музичних вузів, а також прикрашати репертуар концертуючих дуетів баяністів.

Література:

1. Боэльман Леон. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Леон_Боэльман (дата звернення: 01.04.2021 р.).
2. Кривицкая Е. Д. Музыка Франции: век двадцатый. Эстетика, стиль, жанр. М.-СПб.: Центр ГИ, 2012. 336 с.

МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ВИД ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вороновська О. В.

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри музичного мистецтва та хореографії

Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського

м. Одеса, Україна

Інформаційний стан, що складається сьогодні практично у всіх сферах освіти, ставить перед фахівцями в якості одного з головних завдань надбання й удосконалювання таких знань, умінь і навичок, які допомагали б постійно розширювати невичерпні можливості використання наявних у кожній із цих сфер інформаційних ресурсів. Ця задача може бути вирішена лише при ґрунтовному розвитку творчої активності кожного педагога на якісно новому рівні, а саме – при збагненні всіх видів інформаційних ресурсів та освоєнні інформаційних технологій. Цим визначається потреба в інших підходах до трактувань уже існуючих навчальних дисциплін, наукових і учбово-методичних матеріалів, покликаних формувати необхідне коло знань фахівців.

Сьогодні особливо ясно, що саме інформація стала найважливішим стратегічним ресурсом світового співтовариства, від якого залежить сьогодення й майбутнє людства, а також художньої культури в цілому. Вихідним моментом при цьому стають деякі основні ідеї ряду вчених, які вважають, що в ХХІ столітті інформація, «як загальна генеративна основа природи й суспільства, стала безальтернативним джерелом розвитку й добробуту багатьох народів; інформаційні ресурси й

технології, засоби масової інформації, локальні, глобальні й космічні інформаційні мережі підняли науку й технічний прогрес на безпрецедентний рівень» [5, с. 2].

Сучасна європейська традиція в особі речників постструктуралізму (Р. Барт, Ж. Бодрійяр, Ж. Дерріда, Ю. Крістева та ін.), розглядає все створене штучно, як текст. Виходячи із цього Т.Сумінова вважає, що «інформація теж є Текст, який по-різному розуміється, декодується, дешифрується та інтерпретується» [4, с. 14].

Безумовним зізнається те, що ще із часів античності під терміном «мистецтво» і віднесеним до нього видам людської діяльності розумілася не тільки художня творчість, але й усяка практична діяльність, вміння, що з'єднували досвід і знання, що й породжувало різні феномени, культурні форми, артефакти або інформаційні ресурси. Тому ми вважаємо цікавим і часом необхідним говорити про інформаційну природу музики як про генератор музично-культурних форм, артефактів, текстів творів, музичних документів епох і музично-інформаційних ресурсів. А музичну культуру взагалі розглядати як вид інформаційної діяльності. Це обумовлене тим, що музична культура породжує тексти творів, які, поєднуючись в певній інформаційно-музичній системі, утворюють власне інформаційні ресурси музичної культури.

Впровадження в науковий обіг поняття «інформаційні ресурси» і позначення їм усіх результатів людської діяльності (у тому числі й у сфері мистецтва) відбулося наприкінці ХХ століття, коли оформилася наука інформаціологія, що надала можливість постановки й розгляду різних питань, пов'язаних з інформаційними ресурсами музичної культури з нових, сучасних позицій. Так, з позиції інформаціології термін «інформаційні ресурси» позначає «усі зафіксовані ідеї, змісти, документи, тексти творів та інше» [4, с. 27]. У цьому зв'язку музичне мистецтво може розглядатися як специфічний художньо-образний вид духовно-практичної (у тому числі й інформаційної) діяльності, що має цілий ряд взаємоповнюючих функцій. Ними є: пізнавально-евристична, естетична, інформаційно-комунікативна, інтелектуально-моральна, гедоністична, психологічна й інші функції.

У силу цього визначається й роль музичної культури в процесі створення, використання й збереження генерованих нею інформаційних ресурсів. У цьому зв'язку приведемо судження Ю.М. Лотмана про те, що «... текст з'являється перед нами не як реалізація повідомлення на будь-якій одній мові, а як складне обладнання, що зберігає різноманітні коди, здатне трансформувати одержувані повідомлення й породжувати нові, як інформаційний генератор, який має риси інтелектуальної особистості [2, с. 132].

Саме поняття «діяльність» найчастіше трактується як «специфічно людський спосіб відносини до миру, процес творчого перетворення дійсності, у якому людина виступає як суб'єкт діяльності, а освоювані нею явища миру – як об'єкти» [3, с. 23]. Подібне розуміння «діяльності» припускає первинність суб'єктів – творців інформації, а друге місце залишає за об'єктами їх праці, або інформаційними ресурсами. При цьому підході залишається непоміченим такий суб'єкт діяльності, зокрема інформаційної, як споживач, безпосередній користувач інформацією.

У зв'язку із цим, при розгляді питання про музичну культуру як особливий вид інформаційної діяльності, ми беремо за основу деякі положення монографії Ю. Зубова «Бібліографія й художній розвиток особистості». Автор вибудовує загальну видову структуру інформаційної діяльності, у якій виділено «три основні її види з підвидами: інформаційно-споживчий (перцептивна, пізнавальна, ціннісно-орієнтаційна), інформаційно-репродуктивний (художньо-виконавська, науково-просвітницька, пропагандистська) і інформаційно-творчий (художньо-творча, науково-дослідна, критико-публіцистична)» [1, с. 16].

Один з підвидів інформаційно-творчої діяльності в музичній культурі – художньо-творчий – передбачає аналіз інформаційних ресурсів як самих композиторів, так і музикознавців, і музичних критиків. Разом з тим слід звернути увагу на те, що в число творців крім уже зазначених, входять і музиканти-виконавці, оскільки щораз інтерпретуючи задуми композитора, вони як би заново створюють їхні тексти творів.

Другий вид інформаційної діяльності – інформаційно-репродуктивний – припускає виникнення інформаційних потреб, які спрямовані на передачу вже наявних накопичених знань (інформаційних ресурсів) іншим споживачам. У музичній культурі до них можуть бути віднесені музикознавці, педагоги музичних навчальних закладів, лектори і т.д.

До третього виду інформаційної діяльності – інформаційно-споживчого – відносимо слухачів, для яких споживання інформації пов'язане в першу чергу зі сприйняттям і «присвоєнням» музичної інформації.

Підводячи підсумок, можна констатувати, що різні види інформаційної діяльності музичної культури є джерелами формування як професійних, так і непрофесійних потреб в інформаційному задоволенні текстами творів. Останні, у свою чергу, мають властиву специфіку, залежно від різних параметрів – історичного періоду, країни, композиторського стилю та ін. Не жадає додаткових пояснень і той факт, що в основі всіх перелічених вище видів інформаційної діяльності знаходиться творчість композитора. Усі грані

композиторської активності генерують численні феномени музичної культури, які, в свою чергу, утворюють різні інформаційні ресурси та складають інформаційний потенціал музики.

Література:

1. Зубов Ю Библиография и художественное развитие личности: Монография. М.: Книга, 1979. 144 с.
2. Лотман Ю.М. Избранные статьи. Т. 1 : Статьи по семиотике и типологии культуры. Таллинн, 1992. 479 с.
3. Современная философия : Словарь и хрестоматия. Ростов-на-Дону : Феникс, 1996. 511 с.
4. Суминова Т. Информационные ресурсы художественной культуры (артосферы). М. : Академический Проект, 2006. 480 с.
5. Юзвишин И., Евреинов Э., Харитонов А., Салик М. Современное информациологическое мировоззрение и информациогенно-вакуумная картина мироздания. М., 1998.

ПРИНЦИПИ РОБОТИ НАД ПОЛІФОНІЧНИМИ ТВОРАМИ У ФОРТЕПІАННОМУ КЛАСІ ДМШ

Гаврилук С. Є.

*викладач з класу фортепіано
КЗПСО «Мистецька школа № 3»
м. Одеса, Україна*

Фортепіанне виконавство, як складова багатогранного процесу формування особистості музиканта, поєднує в собі виконавсько-методичний, методико-педагогічний, музикознавчий, історико-теоретичний компоненти, тому важливим завданням виступає вдосконалення методичного та дидактичного забезпечення, оновлення навчального та концертного виконавського репертуару зразками різних стилів, жанрів та музичних форм.

Для загального музичного виховання учням музичної школи необхідно розвивати поліфонічний слух. Без здатності почути всю музичну тканину твору, стеження під час гри за всіма лініями музичного викладу, їх узгодженням, підпорядкування один одному, виконавець не зможе створити художній повноцінний образ.

Поліфонія (від грец. *ποῖι* – «багато» і *phone* – «звук») – одна з фундаментальних музично-теоретичних категорій, яка має тривалу